

TISZÁNTÚL

ELFIZETÉSI ARAK

Helyben házhoz hordoc: Vidékre postán szállítva
 Egész évre . . . 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre . . . 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezsd-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok elvételére nem vállal felelősséget. Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Uj Magyarország.

A mindent átalakító események rohamosan követik egymást. Percek és pillanatok alatt születnek meg azok a reformok, amelyeket eddig csak évtizedek, sőt évszázadok lassu munkájával reméltünk elérni.

Magyarország önálló! . . . Négy száz év fojtó sajtóabszorgasága megszűnt . . . Az országot a Nemzeti Tanács kormányozza, a király lemondott minden polgári és katonai jogáról . . . Az ujonan alakult népkormány a dolgozó tömegeket képviselő Nemzeti Tanácsnak esküdt fel . . .

A régi rendszer összedőlt, összedöntötte a nép, amely eddig türelmesen várta sorsának jobbrafordulását, de most elvesztve türelmét, lesújtott hatalmas ökleivel és elszakította a nyomorgató láncokat.

Rövid órák alatt uj Magyarország született, de ezt a megszületést évszázados vajadás előzte meg. Mert mióta Ausztriával szövetségben voltunk, minden nemzeti mozgalom csak azt a célt szolgálta, hogy el Ausztriától. Független, önmaga lábán haladó Magyarországot akartunk mindig, amelyet semmi idegen állam ne bántasson, ne használhasson ki.

Semmi közünk többé a rothadt alapokra összetákoltt Ausztriához, önmagunk akarjuk és tudjuk intézni a dolgainkat.

A lelkesedés és az öröm szent tüze hatja át lelkünket, mikor ezeket a sorokat leírjuk. Teljes tudatában vagyunk az elmúlt napok eseményeinek óriási jelentőségével. Érezzük, hogy az idő érlelő, meleg lehelete tette pirossá a gyümölcsöt és büszke öntudattal, fanatikus lelkesedéssel hajtjuk meg zászlónkat a haladás, a szabadság és az egyenlőség előtt.

Hiszen mi sem akartunk egyebet. Mi sem álmodtunk mást, mint a teljes szabadságot, az ideális, békés, munkás jövőt. Sohasem harcoltunk másért, mint az ország, a nemzet boldogságáért, a teljes függetlenségért, a dolgozó, izadó tömegek megjutalmazásáért.

Most mindez gyorsan, szinte váratlanul megtörtént és amint megtudtuk, hogy készen van, hogy vér nélkül, ártatlan emberek pusztulása nélkül megszületett a független Magyarország, amint megismertük a megvalósítandó programot: gondolkodás nélkül, szívünk minden hazaszeretetével és az

emberi megértés nagyszerű érzésével állottunk az uj Magyarország dolgozó taborába.

Részt kérünk, követelünk a munkában, amely most ujá építi a régi épületet a fundamentumától egészen a tetőig. Egyszerű munkás akarunk lenni, aki becsülettel, a cél magasztosságának tudatában dolgozik, hogy elmondhassa: én is hordtam a téglát, kevertem a maltort ehhez a hatalmas, minden jót és boldogságot adó épülethez.

A multat eltemettük. Belehelyeztük abba a mély sirba, amelyet a mult önmagának ásott. És meg sem siratjuk, mert semmi kedves emléket nem hagyott örökül.

Csak egyet hoztunk magunkkal. A kereszténység védelmét, felebaráti szeretet hitvallását. A vallási türelmet.

Mert erre nagy szükség van ezekben a napokban, amikor a szenvedélyek könnyen lobbannak, hiszen csak a szeretet és a türelmesség hangján lehet megfékezni a legvadabb indulatokat, csak a lélekhez vezető ajtón lehet megközelíteni a tömegek lelkét.

A „Tiszántúl“ együtt akar dolgozni az uj Magyarország munkásaival, mert megértette az idők jelét. A „Tiszántúl“ kemény, elszánt harcosa lesz a boldog Magyarországnak és minden erejét megfeszítve azon fog dolgozni, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség aranyosan ragyogó napját semmi félreértés el ne homályosítsa.

Egyetlen jelszavunk: dolgozni Magyarorszáért.

Hilf László.

A Nemzeti Tanács közleményei.

A Magyar Nemzeti Tanács tegnap Budapesten megtartott ülésén egyhangulag határozattá emelték, hogy követelik a magyar köztársaságot és összehívják az alkotmányozó gyűlést. Ennek következtében a kormány a Nemzeti Tanács kezébe letette az esküt, amit az egész fővárosban leirhatatlan lelkesedéssel vettek tudomásul.

A kormánytanács tegnapi ülésén Lindner Béla hadügyminiszter bejelentette, hogy az összes frontokon leteszik a fegyvert és fegyverszüneti tárgyalást kértünk. A tárgyalások megindultak.

Tegnap az összes nagyváradai laktanyákban a Nemzeti Tanács megbízásából gyűléseket tartottak. A gyűléseken felvilágosították a katonákat azokról a szent és nagy igazságokról, amelyeket a magyar köztársaság békés megalkotása érdekében mindenkinek el kell fogadnia. A Nemzeti Tanács szónokai kifejtették, hogy a szabad és független Magyarország szempontjából feltétlen szükség van arra, hogy a rend teljes mértékben fenntartassék és mindenki helyén maradjon addig, amíg a rövidesen elkövetkező béke lehetővé teszi, hogy mindenki hazatérjen drága otthonába és folytathassa azt a munkát, amin a szabad és független Magyarország fölépül.

A katonaság mindenütt megértéssel fogadta és tudomásul vette az elhangzottakat és ennek köszönhető, hogy a tisztek és legénység mindenütt teljes egyetértésben működtek a közrend teljes fenntartására.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a városban ugy a nap mint az éjszaka folyamán semmiféle rendzavarás nem történt. Öszinte köszönetet mondunk ezért a katonaságnak,

mely különösen a vasutnál végzett oly lelkes és hazafias szolgálatot, mely még e nagy napok eseményei közül is kiemelendők.

A vasutnál elhelyezett őrség a katonatanács elnökének utasítása szerint átvette az átutazó legénység fegyvereit és összes lőszereit, nehogy a köztársaság használatára szükséges eszközök önző célok prédái legyenek.

A hozzánk érkezett jelentések szerint a környéken történtek jelentéktelen rendzavarások, Nagyvárad területén azonban az összes események a változott nagy idők szellemében folytak le. Hogy ez teljes mértékben sikerült, az a tisztikar és a legénység lelkes csatlakozásán és odaadásán kívül főleg és elsősorban Cserey Vilmos alezredes a katonatanács elnöke előrelátó és emberséges intézkedésének köszönhető, aki a Nemzeti Tanácssal teljes egyetértésben és harmoniában működik.

A Nemzeti Tanács által kiküldött városi intéző bizottság ma délelőtt átvette a városi közigazgatás irányítását. A bizottság, a mely a városi tanáccsal együttes gyűlést tartott

intézkedéseket tett a közrend fentartása és számos olyan jelentőségteljes sociálpolitikai reform kérdésében, amelyek haladéktalan megvalósítása a város lakossága szempontjából feltétlen szükséges. — A városi tanács vállalta azoknak a reformoknak az azonnali végrehajtását, ennek következtében a Nemzeti Tanács elrendeli, a munkástanács kiküldöttjeinek indítványára minden üzemre, műhelyre, üzletre, gyárra, irodára és egyéb munkatelepre *nyolc órai munkaidőt*. Azon üzemek, amelyek közfogyasztás szempontjából nem szünetelhetnek, kötelesek alkalmazottaikat naponta háromszor felváltani. Ennek következtében felhívják az összes munkáltató polgárok, hogy a nyolc órai munkaidőre vonatkozó rendelkezést és a hat órai zárórát a legnagyobb pontossággal tartásuk be, mert a Nemzetőrséget utasította a Nemzeti Tanács, hogy a rendelkezés megszegői ellen a legszigorubb megtorlást alkalmazza.

Elrendelte a Nemzeti Tanács, *Nagyvárad város egész területére az alkohol tilalmát*. Nagyvárad város népének, amely súlyos napok alatt oly fényes tanujelét adta érettségének és fenkölt gondolkodásának nem szükséges, bővebben indokolni e rendelkezés szükségességét, mint azzal, hogy az alkohol élvezése veszélyezteti a jelenleg fenálló kívánatos higgadságot és nyugalmat. A Nemzeti Tanács ennél fogva elrendeli, *hogy a kávéházakban, vendéglőkben, italmérésekben és kaszárnyák kávéházaiban, semmiféle szeszitalt kiszolgálni nem szabad*. Aki ezt a rendeletet megszegi, azzal szemben a Nemzeti Tanács a legszigorubb megtorlást alkalmazza, italmérési engedélyét megvonja és szabadságvesztéssel sújtja.

A Nemzeti Tanács végrehajtó bizottsága ma délelőtt magához hívatta dr Thury Endre vezető ügyészt és felhatalmazta arra, hogy a népszabadság magasztos elvei alapján a nemzetiségi izgatás miatt fogvatartott egyéneket helyezze szabadlábra. Az ügyész a felhívásnak azonnal engedelmességet s a foglyokat nyomban szabadon bocsátotta.

A Nemzeti Tanács Jánossy Gyula rendőrfőkapitányt a Nemzetőrség parancsnokává nevezte ki. Utasította továbbá a városi pénztárt, hogy a rendőrség minden egyes alkalmazottja részére 500 koronát nyomban utaljon ki és felhívta Jánossy Gyula rendőrfőkapitányt, hogy a rendőrség külön munkájának díjazásul adandó pótlék összegére nézve sürgősen tegyen javaslatot.

A lakáskérdés tekintetében kimondták, hogy a kilakoltatásnak helye nincs. Minden olyan panasz, amely a lakásügyre vonatkozik, dr Dajka Endre rendőrfőkapitányhoz intézendő, aki a tanács meghatalmazásából a lakáskérdésekben tovább is eljár. A Nemzeti Tanács dr Dajka Endre rendőrfőkapitányt sociálpolitikai előadóvá nevezte ki.

Elhatározták, hogy a villamosmű alkalmazottainak fizetését 100 százalékkal fel emelik. A munkástanács kiküldöttjei ma közölték ezt a villamosmű alkalmazottaival, akik az intézkedést tudomásul vették. A mun-

kástanács tagjai érintkezésbe léptek a városi vasut r. t. alkalmazottaival fizetésük megjavítása és helyzetük gyökeres megváltoztatása ügyében.

A város fa- és szén szükségletét teljes egészében biztosították. Ennek következtében tudatja a Nemzeti Tanács a közönséggel, hogy a fűtőanyag tekintetében aggodalomra egyáltalában nincsen ok.

A munkástanács tagjainak indítványára közlélmzés tekintetében is lényeges változások történtek. Megszüntették az eddig működésben levő közlélmzési bizottság hatáskörét és a közlélmzés irányítását a nemzeti tanács által kiküldött városi bizottság vette át. A közlélmzési ügyosztály vezetője *továbbra is Lukács Ödön polgármesterhelyettes*. Megállapították, hogy a város ellátása *biztosítva van*, felhívják azonban a közönséget készleteik legnagyobb kimelésére és a legmészebbmenő takarékosagra. A magánháztartások fogyasztásának ellenőrzése a legközelebbi napokban teljes szigorral megkezdődik.

A hadisegélyben részesülőket felhívjuk, hogy hadisegélyeik átvételére a megszokott helyeken nyugalommal jelentkezzenek. Miután a hadisegély véleményező bizottság jelenleg nem működik, *Juricskay Barna* városi tanácsnokot, a hadisegélyező hivatal vezetőjét utasította a Nemzeti Tanács az összes panaszok kedvező elintézésére.

A Nemzeti Tanács elrendelte az összes ruházati és lábbeli készletek lefoglalását. Figyelmeztetnek mindenkit, hogy a készletek elidegenítésétől és elrejtésétől óvakodjanak. A termelés és a fogyasztás szervezése haladéktalanul folyamatba tétezt.

A közegészségügy biztonsága érdekében elrendelte a tanács az anya és csecsemővédelmi intézkedések nyomban való megvalósítását. Több év óta huzódó és rendkívüli jelentőségű sociálpolitikai kérdés megokolására 100.000 koronát utalt ki a Nemzeti Tanács melyet a közlélmzési ügyosztály múlt évi feleslegéből fedeznek.

Elrendelték a tisztviselők 35 százalékos fizetési pótlékának azonnali kifizetését, melyet a városi pénztár fizetőképessége az összeg kiutalását lehetővé teszi.

A rendfentartás biztosítása, a nemzeti őrség szervezése és az átalakulás olyan jelentékeny költségeket igényel, amely nagyobb összeg beszerzését vonja maga után. Természetes, *hogy ezeket a költségeket azoknak a vagyonosabb rétegeknek, azoknak a vállalatoknak és intézményeknek kell fedezniük*, amelyeknek elsősorban érdekük, hogy a rend és a közbiztonság tovább is fentartható legyen. Ezeket a költségeket egyelőre egy millió koronában állapították meg. Ezt az összeget igazságos kulcs szerint róják ki. Ha ez az összeg túlhaladná a tényleges ki-

adásokat, akkor a fentmaradó felesleget az illető köztartozása javára számolják el.

Felhívja a Nemzeti Tanács Nagyvárad népét, hogy a rendet, nyugalmat, a város békéjét, minden erejével támogassa és őrizze meg. Aki a rendet megzavarja, ellensége a demokráciának, ellensége a békének, ellensége az új Magyarországnak.

Nemzetőrség Váradvelenczén. A nagyváradai Nemzeti Tanács felhívja Váradvelence polgárságát, hogy a saját érdekeik és közbiztonságuk hathatós védelme céljából alkítsák meg a nemzeti őrséget. Váradvelence minden polgára tartsa kötelességének, hogy ma délután 2 órakor a szervezés megbeszélése végett a Váradvelencei kis városházán jelenjenek meg.

A nagyváradai Nemzeti Tanács.

Az első együttes tanácsülés.

Tegnap tartotta meg első teljes ülését Nagyvárad város tanácsa és a Nemzeti Tanács, amelyen részt vettek: Rimler Károly polgármester, Lukács Ödön főjegyző, Kószeghy József főmérnök, Szücs Géza főszámvévő, Juricskay Barna, Eleméry Ferenc tanácsnokok, dr Thury László v. főügyész, Gerő Ármán főkapitány, dr Mayer László v. főorvos, Rimanóczy Béla villamos igazgató, dr Soós István és Kakas István aljegyzők, a Nemzeti Tanács részéről: dr Grosz Menyhért, dr Agoston Péter, dr Berkovits René, Biró Márk, Friedländer Sándor hadnagy, dr Katz Béla, dr Katz Lipót.

Rimler Károly polgármester elnökölt.

Dr Katz Lipót bejelentette a Nemzeti Tanács határozatait a teljes vasárnapi munkaszünetről, az italmérők és vendéglők délután 5 órai bezárásáról, a 15 éven aluli gyermekek eltiltása este az utcákról.

Dr Berkovits René: Intézkedés szükségét kívánja a katonák szökése ellen. Az állomását senkinek elhagyni nem szabad. Ez ellen statáriális intézkedéseket tesznek. Erre felhívják a munkásokat is.

Rimanóczy Béla bejelentette, hogy a villamosműhöz munkásokat nem kapnak. Javasolja, hogy a villamos munkások bérét 100 százalékkal emeljék fel. Ha ez nem elég, felhatalmazást kér még további emelésre.

Rimler Károly felveti, hogy ezt illetőleg a villamosvasut tarifaemelése is kapcsolatos.

Dr Katz Lipót szerint ez most nem aktuális.

Rimler Károly rámutat, hogy szerződés szerint a két dolog összefügg.

Dr Katz Béla igen szükségesnek tartja, hogy a munkadajmestést gyorsan keresztül vigyék.

Ugyancsak Katz Béla azt a kérdést veti fel, hogy van e elég szene a villamos műnek és a vízműnek.

Rimanóczy Kálmán: a villamos műnek 20 napra való szene van.

Kószeghy József: a vízműnek 2 hónapra való szene van. Utánpótlást nem lehet kapni s ezért intézkedni kell.

Dr Katz Béla fél, hogy zavarok lesznek. Ennek elkerülése végett javasolja, hogy

tekintve, miszerint a kormány a szeszfőzést megszüntette, a szeszgyárak szén készletei rekviráltassanak. Ha ez sem lenne elég, a malmok szénkészletei veendőik igénybe. Majd felveti, hogy van-e a város részére fa a közelben.

Rimler Károly kijelenti, hogy a kabalás-pataki erdőn van a városnak fája; 5 kilo méterre a vasuti állomástól.

Dr Katz Lipót bejelentette az együttes tanácsnak, hogy a Nemzeti Tanács egy foglyot, aki királysértésért volt fogva, szabadon bocsátott. — Különben kiemeli, hogy a városi őrség szépen teljesíti feladatát.

Friedländer Sándor jelentést tett, hogy a polgárőrség száma szépen gyarapodik. A fizetéses őrség 100 tagból áll; Jánossy Gyula parancsnok naponként este 6 órakor adja ki a parancsot. A katonaság 2 gépfegyverrel a rendőrség udvarán állomásozik. A katonaság részére pótdag ételmet kér. A lakás kiadás tekintetében, mivel a kiköltöztetés és kilakoltatás tilos, a szociálpolitikai ügyosztály vezetője: dr Dajka Endre megkeresendő, hogy a káptalanoknál és a püspökségnél tartsa fenn a szobákat. A Hungária cipőgyárban, mivel hadiszállítás már nem lesz, a cipőkészletet foglalják le a kereskedők jelentések be, mi a készletük.

Lukács Ödön kijelenti, hogy a bejelentés már megtörtént.

Végül a rendőrség részére kiutalták a már megszavazott 500—500 koronát s a 35 százalékos pótlék kiutalását és végrehajjták, ha lesz pénze a városnak.

A tüdővész teljes kiirtása.

Az orvosegyesület tegnap Fráter Imre dr egészségügyi tanácsos elnöklésével érdekes ülést tartott.

Mayer László dr főorvos rendkívül szenzációs előadást tartott a tuberkulózis gyökeres gyógyításáról és kiirtásáról, amelyet a Népjóléti minisztériumhoz emékirat alakjában fog betervezni.

Eljárásának alapja a tuberkulinnal való beoltás, amely a betegséget felismerhetővé teszi. A lepra elleni védekezésből jutott arra a nagyszerű gondolatra, hogy ezt az eljárást ajánlja, amely után a gyógyítás és elkülönítés, meg fertőtlenítés automaticamente történhetik.

Az óvintézkedései kitűnőek lesznek s tervezete a csesztivó átalakítását gyógyházzá is felüli, ezenkívül a járványkórház kibővítésével 2 pavillont nyer. Van egy világraszóló találmánya is: a kámforrall való befecskendezés, amellyel Sándor Lajos városi kapus betegségét megjavította. Mayer László dr főorvos terve lehetővé tenné a tuberkulózis teljes kiirtását.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Megegyezés a nemzetiségekkel.

Az okmányt már aláírták.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) Jászi Oszkár miniszter napok óta tárgyal, hogy megegyezést hozzon létre a kormány és a magyarországi nemzetiségek között. Beavatott forrásból származó értesülés szerint a megegyezés létrejött és nevezett okmányt Jászi és a nemzetiségek képviselői aláírták.

A magyar hadügyminiszter meghosszabbította a felmentéseket.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) A magyar hadügyminiszter az összes most lejárt felmentéseket meghosszabbította.

Olasz buvárhajó elsüllyesztette a Viribus Unitist.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) Mialatt a flottát a délszláv nemzeti tanácsnak átadták, eddig kideríthetetlen módon az olasz tenger-alattjárók benyomultak a pólai kikötőbe és elsüllyesztették a Viribus Unitis csatacirkálót. A törzskart és a legénység legnagyobb részét sikerült megmenteni.

Pólát, Fiumét amerikai hajók szállják meg.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) Pólából jelentik: A délszláv nemzeti tanács a flottaparancsnoksághoz fordult azon kéréssel, hogy amerikai hajók jöjjenek Pólába és a békekötésig szállják meg. Egyidejűleg a délszláv Nemzeti Tanács ugyanazon táviratban figyelmeztette az olasz kormányt a pólai kikötőben történt támadásra, válasz még nem érkezett. A délszláv nemzeti tanács Prica Károly lovag, ellentengernagyot kinevezte a délszláv tengerészet parancsnokává.

Horvátországban, Fiumében helyreállt a rend.

Budapest, november 3. (Saját tudósítónktól.) Magánjelentések szerint a rend Fiumében, Horvátországban november elsejéig teljes volt. Magyar embernek eddig bántódása nem történt, a város átvétele szintén rendben folyt le. A gyékényesi vonalat a zöld káder banditáitól teljesen megtisztították, a forgalom lebonyolítása a horvát nemzeti tanács védelme alatt a legnagyobb rendben történik. A Horvát Nemzeti Tanács mindenben a legnagyobb eréllyel és előzékenységgel igyekszik a magyar katonák útját biztosítani, a fiumei vonalon tehát a magyarságnak semmi bántódása nem történik. A szlavonai magyarságot a fanatizált horvát-szerb tömegek több helyen inzultálták, de a bandák megfékezése a legnagyobb eréllyei folyamatban van.

A tiroliak is azonnali békét akarnak.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A tiroli Nemzeti Tanács felkérte Adler Viktor német-osztrák külügyi államtitkárt, hogy intézzen táviratot Wilsonhoz, tegyen lépéseket az olasz fronti ellenségeskedések azonnali beszüntetésére.

A király Budapestre akart jönni. Pozsonyban találkozott a gyermekeivel.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) A király Pozsony közelében előre megbeszélte rejtekhelyen várta gyermekeit. Onnan felhívta József főherceget, megkérdezte: tanácsos volna-e Budapestre jönnie? József főherceg megkérdezte az illetékes tényezőket, ezek azt mondták, hogy nem tanácsos ez órában a király megjelenése.

A törökök megkötötték a fegyverszünetet.

Budapest, november 2. (Saját tudósítónktól.) Londoni jelentés közli: A belügyi államtitkár bejelentette az alsóházban, hogy Törökországgal a fegyverszünetet aláírták és a fegyverszünet életbelépett. Feltételei közt van a szövetségesek szabad átkelése a Boszporuson keresztül a Fekete tengerre.

Viharos közgyűlés a városházán.

Egy árdragító bizottság felfüggesztése.

A város törvényhatósági bizottsága pénteken délelőtt rendkívüli közgyűlésén Malatinszky Lajos főispán elnökölt.

Lukács Ödön főjegyző állt fel legelsőbb s fel akarja olvasni javaslatát a Nemzeti Tanács megalakulását s a kormány kinevezését tudató táviratra.

Grósz Menyhért dr azonban napirend előtt kért szót, mire Lukács Ödön leült.

Grósz Menyhért dr mint a legális alapon alakult s elismert Nemzeti Tanács tagja beszélt. Gondoskodni kell a rend fentartásáról, a köztulajdon megőrzéséről s meg kell tenni a legszükségesebb szociális intézkedéseket. A közlekedés ellenőrzésére kiküldött bizottság nem felel meg feladatának, a polgárság és katonaság éhezésnek van kitéve. A Nemzeti Tanács felfüggesztette az árdragító és nem működő bizottságot, a mikor ezt bejelenti, kéri, hogy a törvényhatóság fogadja el a Nemzeti Tanács által kiküldött hattagu bizottságot.

Elfogadták, s ezután

Lukács Ödön főjegyző előterjesztette javaslatát, melyben a Nemzeti Tanács elismerését, az ahhoz való csatlakozást s a törvényesen megalakult kormány üdvözlését javasolja. (Taps.)

Közbekiáltások: Éljen a köztársaság!

Felolvassa a Nemzeti Tanács táviratát, amely közli hogy a Nemzeti Tanács átvette a hatalmat. Egyetlen csepp magyar vér se folyik. A kormány élére Károlyi Mihály grófot nevezte ki. Szent fegyelemmel, önfegyelmzett nyugalommal védjük meg a személyi biztonságát. (Taps.)

Ismerjük el a nemzetiségek kulturáját.

Grósz Menyhért dr kifejti, hogy évtizedeken át küzdött azokért az eszmékért, amelyek a Nemzeti Tanács megvalósított. Új világ, új élet kelt ki a romokból. Magyar ország népe sziklákhöz láncolt Prometheusként sínylett, marta Bécs és az oligarchia. A nép legjobbjai hiába küzdöttek, nem érhettek el a nemzeti függetlenséget, nem volt szociális igazság. Az osztályuralom görcsösen ragaszkodott hatalmához s ebben a korrump közizgazgatás segítette. Most a valódi igazságokkal keressük fel a népet. Egy osztály uralkodott, egy degenerált osztály, de ezután minden osztály, minden nemzetiség találja meg érvényesülését s mindenki emberi módon boldogíthatja ezt a hazát. Szeretjük és imádjuk a magyar eszmét, amelynek beszivtuk a kulturáját (Taps) de ismerjük el a más nemzetek kulturáját is (Nagy éljenzés. Ugy van!) Az volt a baj, hogy nem volt a nemzetiségeknek kulturájuk s ezt most pótolni kell. Nagy jövő előtt állunk s kezdődik az új korszak.

Vihar Ágoston körül.

Ágoston Péter dr a Nemzeti Katonatanács nevében és megbízásából teszi meg javaslatát. Bejelenti s kéri, hogy...

Friedlaender Samu dr (közbekiált). A huszonötezer zsidó nevében is beszél? Beszéljen a maga nevében. Benne vannak a zsidók is?

Weimann Jenő dr: Felekezeti gyűlölet beszél belőle.

Waiszlovich Gyula: Pogromszító! Nem hallgatjuk meg.

Kecskeméti Lipót dr: Beszéljen a tanács nevében más, nem hallgatjuk meg.

Kiáltások: Ki vele!

Waiszlovich Emil: Menjen ki! Nem hallgatjuk meg. (Állandó kiáltások, Ágoston hangja nem hallatszik, a nagy zaj elnyeli szavait.)

Perczel Adolf dr: (Friedlaender Sámuel dr felé.) Ki kell vezetni. (Kiáltások ki a rendezavarókkal!)

Waiszlovich Gyula, Waiszlovich Emil, Weimann Jenő dr, Friedlaender Sámuel dr Eláll, eláll, itt nem beszél ma, jöjjön más. (Óriási zaj.)

Katz Béla dr áll fel egy baloldali padból s így beszél: Ez a törvényhatóság többé nem lehet alkalmas arra, hogy képviselje a népet. Követelni kell az általános titkos választójogot a kormánytól. (Taps.) A Nemzeti Tanács a törvényhatósági bizottságba küldött 6 tagot, hogy jobb legyen az élelmezés s mindenki osztálykülönbségre tekintet nélkül megkapja, ami illeti.

Felkiáltások: Halljuk a katonatanácsot. (Nagy zaj. Halljuk, halljuk!)

Waiszlovich Gyula: Nem hallgatjuk meg. Stréber! A zsidók részéről hiba volt, hogy szóba álltak velem! Eláll!

A főispán felfüggeszti az ülést. Szünet közben Perczel Adolf dr odamegy az obstruáló bizottsági tagokhoz, kik hevesen tiltakoznak az ellen, hogy Ágostont meghallgassák. A teremben mindenütt izgatottan tárgyaló csoportok alakulnak. Malatinszky Lajos főispán kérleli a dühösen gesztikulálókat.

Szünet után Ágoston Péter dr beszélni kezd.

Waiszlovich Gyula: Ne hallgassuk meg az uszítást. Huligán!

Ágoston Péter dr: Szomorú volna.

Waiszlovich Gyula: Eláll, eláll!

Friedlaender Sámuel dr (folyton kiált): Fentartom, amit mondtam.

Mayer László dr: (odamegy a közbekiáltókhoz s beszél velük.)

Kiáltások: Halljuk, halljuk!

Elnök (folyton csenget.)

Berkovits René dr: A katonatanács megbízottját nem hagyják beszélni, — szégyen!

Elnök: Legyenek tekintettel az urak egymásra. (A kiáltozók kivonulnak a teremből.)

Ágoston Péter dr: Az egész akcióban azoknak a rosszindulata szerepel, akikről kritikát mondtam egy könyvben. Hogy igazam volt-e vagy sem, nem tartozik ide, ez tudományos kérdés, ebben senki véleményét nem fogadom el. Ha lesz idő és papír, a kritikára válaszolok. Aki azt meri mondani, hogy én politikai irányt változtattam, az aljas, haszontalan, komisz fráter. (Taps.)

Székely János: Helyes!

Ágoston Péter dr: Az egész zsidókérdés nem is felekezeti kérdés, ne hozzák azt ide. Puskaporos a hangulat, holott önöknek legnagyobb érdeke, hogy csend és rend legyen. Köszönjék meg, hogy idejövök és csi-

titom a katonaságot. (Taps.) Nagyvá adon nincs rablás, nem is lesz. Ha kell hallgatni, mi elhallgatunk, de akkor bekövetkezik, amivel vádoltak. (Taps.) Békességet ajánlok mindenkinek.

A bejelentést tudomásul vették.

A városi tisztviselők a Nemzeti Tanácsban.

A Nemzeti Tanács helyi tanácsában az egyes tisztviselő csoportok külön-külön kiküldöttekkel képviseltetik magukat; így kiküldötteket választottak a pénzügyi, vasúti, postai tisztviselők.

Nagyvárad város tisztviselői tegnap délelőtt tartották meg értekezletüket, hogy képviselőiket megválasszák a helyi Nemzeti Tanácsba.

Az értekezleten a város tisztviselői, az üzemi alkalmazottak és a községi iskolák tanszemélyzete majdnem teljes számmal voltak jelen.

Rimler Károly polgármester elnökölt, az előadói tisztet pedig Lukács Ödön főjegyző töltötte be. A Nemzeti Tanács képviselőiben dr Nagy Mihály volt jelen.

Lukács Ödön előterjesztésére a tisztviselők 18 tagot küldtek ki a Nemzeti Tanácsba.

Beválasztottak a tisztviselők közül: dr Doszpoly Dezső, dr Pácz Sándor, dr Istvánffy István, Jelinek Géza; a rendőrség részéről: dr Dajka Endre, Fluck Ferenc, Csontos István rendőr; a tűzoltóktól: Nagy Károly csőmester; a közlelmezéstől: Váradi Lajos és Gellért Elza; a városi üzemelektől: Szücs Géza és Szücs József főgépészek; a közs. tanítóktól: Bodnár János és Rigó Szeréna; az ipariskolától: Petrás János; a polgári iskolától: Molnár Béla. Ezenkívül tagjai a N. T. nak a vezető főtisztviselők, akik a tanácsban együttműködnek a N. T. 6 tagu delegált bizottságával.

A csőcselék fosztogatása a vidéken.

**

Sziven lótték a királyi ügyészt.

Budapest, nov 2. (Saját tudósítónktól.) Kecskemétről jelentik: Tegnap az utcákat tüntető tömegek járták be. A csőcselék fosztogatott, behatolt a törvényszék épületébe, felborította az asztalokat, követelték Gyalokay Sándor vezető ügyésztől, hogy a rabokat azonnal bocsássák szabadon.

Az ügyész megmagyarázta, hogy nem politikai rabok vannak a fogházban, ezeket nem lehet kibocsátani.

Mire ezt kiabálták: Üssük le a gazembert! Le az ügyésszel!

Az ügyész így szólt:

— Emberek, ne kívánjátok, hogy a városra szabadítsam az itt bezárt gonosztevőket.

— Ne hallgassunk rá! — kiabáltak. Lőjjük le! Hirtelen fegyverlövés dörrent, és Gyalokay szíventalálva holtan rogyott össze. A tömeg ezután kiszabadította a bezárt rabokat.

Nagykátáról jelentik, hogy egy budapestről elindított század Nagykátán felbomlott.

betört a helységbe, rabolt és gyilkolt. Karhatalmat kiküldtek.

A pestmegyei Zsambek községben állomásozó százötven főnyi katonaság, mely

gépfegyverrel van ellátva, felfegyverzett orosz foglyokkal együtt fosztogatják a tehetősebb embereket. A Nemzeti Tanács karhatalmat küldött ki.

A képviselőházat hétfőre vagy keddre összehívják.

Az első törvényjavaslatok. Üzenet az antanthoz.

Budapest, nov. 2. (Saját tudósítónktól.)

A Magyarország értesülése szerint a kormány a képviselőházat hétfőre vagy keddre összehívja és mindjárt az első ülésen be-terjeszti a következő törvényjavaslatokat:

Először az általános, egyenlő, titkos választójogot,

másodszor Magyarország függetlenségéről,

harmadszor a sajtószabadságról,

negyedszer a gyülekezési, egyesülési szabadságról.

Egyben fel fogja szólítani a Házat, ha vonakodik, úgy a törvényjavaslatokat rendeletileg lépteti életbe.

A választások november végére, vagy december elejére várhatók. A kormány a szomszédos államokhoz követeket fog küldeni, így Zágrábba Balla Aladárt, Bécsbe Laehner Hugót. A kormány érintkezést fog keresni a Cseh Délsláv Nemzeti Tanácsokkal is. A kormány üzenetet fog küldeni az antant hatalmakhoz. Az üzenet rá fog mutatni arra, hogy Magyarország átalakult népkormányzata életbe lépett. Az üzenet kimondja, hogy a háború a királyság háboruja volt, a nép most felszabadult és véget vet a maga részéről a háborúnak. Az üzenet hangsúlyozza, hogy Magyarország be akar lépni a világ népszövetségbe.

HIREK

KÖZTÁRSASÁG!

Ez a szó azt jelenti, hogy már nincsen szükségünk gyámkodásra, már nem állítunk sérthetetlen szent felséget fölünk, a magyar nemzet megvalósította Kossuth Lajos ideálját, nagykorúsította magát, kimondta a köztársaságot.

Elemi erővel ható forradalmi változás ez a magyarság életében, amely mintha egyszerre elhozta volna a megváltást a lesújtott szenvedő ember számára. Mintha nem mi lettünk volna a tegnapi elkeseredettek, mintha nem mi lettünk volna a tegnapi féltők, a tegnapi szolgák.

Ugy látszik, hogy a talpnyalás, a megálzkodás, a szolgálalkúség csak ránk kényszerített, évszázadokon át a testünkhöz tapadt Nessus ing. Belül, lelke mélyén minden magyar ember magával hozta és két évezreden át megőrizte az ősi egyenjogúság szeretetét. Meg volt nyomorítva ez a vágy, le volt béklyózva az az ösztönös kívánság, de most felszabadult és egyszerre urrá lett a magyar népen.

A rabláncok mély nyomokat hagytak a lelkeken, sokan nem merik hinni, hogy igaz, hogy szabad már egész embernek lenni, — hogy megdőlt az a jog, amelynek alapján egy ember parancsolhat a többinek és halálba küldhet ezeket. Nem merik hinni, hogy nem ritkán egy korlátolt tudatlan, züllött erkölcsű ember, korlátlan parancsolója egy nemzetnek. A bölcseknek, a jóknak, a nemeseknek rabszolgatartója.

Nem így volt nálunk, de így is lehetett volna.

* Szerkesztőségünkben. A Szent László nyomda részvénytársaság és a Tiszántúl szerkesztősége a Nagyvárad Nemzeti Tanácssal egyetértőleg Hill László hírlapíró, a Tiszántúl éveken át volt munkatársát bízta meg lapunk szerkesztésével.

* MA TELJES MUNKASZÜNET. A Nemzeti Tanács rendeletéből ma teljes munkaszünet tartandó, kivéve a fodrász üzleteket, amelyek déli 12 óráig nyitva maradnak.

* Malatinszky Lajos főispán marad. Biharmegye és Nagyvárad főispánja, Malatinszky Lajos pénteken felajánlotta lemondását az új kormánynak. Tegnap a következő táviratot kapta a főispán:

A magyar népkormány megalakult a belügyminiszteri tárcát átvettem. Felkérem főispán urat, hogy működését továbbra is a mai történelmi időkhez mért odaadással s az újjászületett Magyarország szellemében szíveskedjék folytatni.

Battyhány Tivadar
belügyminiszter.

A főispán ezt a táviratot közölte a Nemzeti Tanácssal s kérte, hogy támogassák működésében.

* A nagyvárad banktisztviselők és tisztviselőnök csatlakozása. A nagyvárad helyi pénzügyintézeteknek és a budapesti pénzügyintézetek főkéjainak tisztviselői és tisztviselőnői folyó hó 1 én délelőtt 11 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében ülést tartottak, melyen egyhangú lelkesedéssel elhatározták szervezkedésüket és mint önálló szervezetnek a budapesti P. T. O. E. hez való csatlakozását. Szívvel-lélekkel kimondta az alakult szervezet, hogy a Magyar Nemzeti Tanács programjához csatlakozik, annak mindenben aláveti magát, miről a Nemzeti Tanácsot értesítette. Az alakuló köz-

gyűlés ma délután fél 4 órakor a városháza közgyűlési termében tartatik meg.

* Gróf Széchényi Miklós megyéspüspök csatlakozott a Nemzeti Tanácshoz. Gróf Széchényi Miklós püspök tegnap értesítette Nagyvárad Nemzeti Tanácsát csatlakozásáról. Hasonlóan a Nemzeti Tanács mellé állott a nagyprépost is, aki a váradi káptalant képviseli.

* Ne terjesszünk rémhireket. A Nagyvárad Nemzeti Tanács közli: Azokkal az alaptalanul elterjedt hírekkel szemben, mintha Debrecen, Arad, Békéscsaba és Nagyszalonta városa fosztogatásoknak és rendzavarásoknak és meg nem engedett erőszakoskodásoknak színhelye lett volna, a Nemzeti Tanács megállapítja, hogy valamennyi híradás merő kombináció. A Nemzeti Tanács hivatalos telefon értesülés alapján megállapította, hogy ezekben a városokban rend és nyugalom uralkodik. Éppen ezért tudomására hozza a Nemzeti Tanács mindenkinél, hogy e rémhíreknek nincs más célja, minthogy a nyugalmat megbontsa.

* Biharmegye Nemzeti Tanácsa megalakul. Biharmegye népe hétfő délelőtt 11 órakor a vármegyeháza nagytermében megalakítja Biharmegye Nemzeti Tanácsát. A Nemzeti Tanács első kötelessége lesz a vármegye közbiztonságának megóvása. Minden község küldje el a maga megbizottjait, aki a nép teljes bizalmát bírja, a megbizottak a gyűlés megkezdése előtt jelentkezzenek a szervezőbizottság vezetőjénél, Kovács Miklósnál (vármegyei főispáni hivatalban.)

* Életbelép az ingyenes gyógykezelés. A Nemzeti Tanács elhatározta, hogy valamennyi nagyvárad szegény család számára ingyenes orvosi rendelő-intézetet létesít. Az orvosi rendelőknél kívül ingyen gyógyszereket is fog a szegények számára kiutalni a Nemzeti Tanács. A tanács ezzel az intézkedésével a közegészség fenntartását óhajtja biztosítani. A rendelő a Munkásbiztosító Pénztár helyiségében kezd meg működését.

* Felhívás a katonákhoz. Utasítom az összes átvonuló és szabadságon levő tiszteket és legénységet, hogy a gyalogsághoz tartozók a 4 ik honv. pótzászlóaljnál, a tüzérséghez és műszaki csapatokhoz tartozók a 34 ik tüzérezred pótütegénél, a lovassághoz tartozók az 1 es huszárezred pótzászlóaljánál azonnal jelentkezzenek. Cserey alezredes, a Katona Tanács elnöke.

* Az ítélőtábla üdvözli a Károlyi kormányt. A nagyvárad királyi ítélőtábla Imrik S. Péter táblai tanácselnök vezetésével tartott ülésében elhatározta, hogy a Károlyi kormányt feliratban üdvözli.

A királyi törényszék Balás Elemér dr elnöklésével hasonlóképp határozott, s a Nemzeti Tanácsba Kocsán János táblabíró, Fluck Dezső jegyzőt és Szilágyi Lajos telekkönyvvezetőt küldte ki.

* A paprika árát szabályozták. A hivatalos lap október 31. száma közli a miniszterium rendeletét a paprika ára és forgalombahozataláról. Csövespaprika a feldolgozásra már teljesen kész állapotban a termelőnél 18 korona, megőrölve a nagykereskedelemtől 30, 25, 20 korona, ugyanez a fogyasztók részére 36, 30 és 24 korona.

* **Csak egy vonat közlekedik Budapestre.** A forgalmi főnökség értesítést adott ki, amely szerint a mai naptól kezdve Budapestre csak az este 10 órakor induló 513. számú, Budapestről Nagyváradra pedig csak az éjfél után 2 órakor érkező 514. számú személyvonat közlekedik. Az 511. számú vonat, amely Nagyváradról délelőtt 9 óra 29 perckor indult és az 512. számú vonat, amely Nagyváradra délután 6 órakor érkezett, a mai napon megszünek.

* **Nemzetőrség megalakítása.** A nagyváradai Nemzeti Tanács a közrend fenntartása, a vagyon és a személybiztonság megőrzése végett Nemzetőrség megalakítását rendelte el. Felhívom tehát Nagyvárad város 21-50 év közötti férfi lakosságát, hogy nemzetőri teendőik elvégzésére a Rendőrség 16. számú szobájában d. e. 9-12-ig és d. u. 3-5 órák között sürgősen jelentkezzenek, hogy a szolgálat minél előbb kellő erővel megkezdhető legyen. A Nagyváradon székelő bankokat, kereskedelmi és ipari vállalatokat felhívom, hogy saját személyzetük felhasználásáról is gondoskodjanak s ezeket állandó ügyeleti szolgálatra osszák be. A beosztottak nevét és a szolgálat sorrendjét jelentésükbe a rendőrség, I. em., 16. sz. szobájában. A szülőket, munkáltatókat, felügyelőket ismételt felhívom, hogy a felügyeletükre bízott kiskorú gyermekeket az utcai ácsorgástól tartsák vissza és különösen az esti órákban ne engedjék őket az utcára. Nagyvárad, 1918 november 2-án. *Jánosi tb. r. főkapitány.*

* **Szünik a járvány.** Nagyvárad város járványbizottsága, *Rimler Károly* polgármester elnöklete alatt pénteken tartotta ülését. Dr. Mayer László főorvos bejelentette, hogy a spanyolnátha járvány mulóban van, az újabb megbetegülések száma csökkent. Jelenleg 357 beteg s ezek között 27 tüdőlobos eset van. A bejelentést örvendetes tudomásul vették. Javasolja a főorvos, hogy most már mentessék fel a mozgásházákat a korlátozás alól. Ugy a mozikat, mint a színházat az előadások korlátozása alól felmentették. Az iskolák csak 11-ig lesznek zárva.

* **A függetlenségi párt közgyűlése elmarad.** A nagyváradai függetlenségi pártnak ma délelőtt 11 órára összehívott közgyűlése nem lesz megtartva, miután a nagyváradai Nemzeti Tanács a köznyugalom érdekében a jelenlegi időket gyűlésezésre alkalmatlannak nem találja. Az elnökség.

* **Felhívás a cipész iparosokhoz.** Felkérem a testület kötelékébe tartozó összes cipész iparosokat, hogy folyó hó 3-án, azaz ma, vasárnap délután 6 órakor az ipartestület házában levő „Arany Sas” vendéglő nagytermében tartandó rendkívüli közgyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Czeglédy Jeremiás, elnök.

* **Adler Frigyes elhagyta a börtönt.** Bécsbe mentek: Adler Frigyes ma kiszabadult a steni börtönből és visszatért Bécsbe. A pályaudvaron csak családja várta, jöveletét titokban tartották, hogy a tüntetést elkerüljék.

* **Villamos áramszünet.** A városi villamosmű értesíti a fogyasztó közönséget, hogy f. hó 3-án azaz vasárnap a villamosmű üzeme a kapcsolótáblán végződő munkálatok miatt déli 12-től d. u. 1-ig szünetelni fog.

* **Windischgrätz Svájcba utazott, Andrassy még Bécsben van.** A Magyarországi bécsi jelentése szerint: Andrassy tegnapi aulienciáján Habsburg Károlynak lemondását. Az audidncia után visszatért a külügyminiszteriumba, ahol Windischgrätz Lajossal, Adler Viktorral tárgyal két óra hosszat. Hírlik, hogy Windischgrätz Svájcba utazott, Andrassy egyelőre még Bécsben marad.

* **A jövő keddi vetítést elmarad** közbejött akadályok miatt.

* **A Kath. Növédő Egyesület értekezlete.** A Kath. Növédő Egyesület hétfő d. u. fél 6 órakor a Sz. László menedékházban értekezletet tart, amelyre a Kath. Növédelmi Hivatalban, a leánykörökben működő hölgyek hivatalosak. Az elnökség kéri a működő tagokat, hogy teljes számban jöjjenek el.

* **Tisza István temetése.** Ma délelőtt lesz *Tisza István* gróf temetése Geszten. A temetésen *Malatinszky Lajos* főispán, *Fráter Barnabás* alispán és számos tisztviselő vesz részt.

* **A Diáktanács a magyar köztársaságért.** A nagyváradai főiskolai ifjuság tegnapi délelőtti nagygyűlésén a következő határozatot hozta:

A nagyváradai Nemzeti Tanácshoz!

A nagyváradai főiskolai hallgatók, amikor a Magyar Nemzeti Tanácshoz való töretlen bizalmukról ismételtet tanúságot tesznek s azt, mint a magyar nemzet egyedüli hivatott képviselőjét, örömmel üdvözlük, teljes egyetértésben a budapesti Diáktanácsal, annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a minden magyar ember által hőn óhajtott belső rend helyreállítása s a magyar nemzet meghallgatása után haladéktalanul hozzáfog a független, szabad Magyar Köztársaság törvényes megalakításához, egyben erőiesen tiltakoznak egyes felelőtlen tényezőknek a magyar köztársaság ellen irányuló lelkiismeretlen aknamunkája ellen.

A főiskolai ifjuság hazafias kötelességének tartja tiltakozni minden rendbontó törekvés ellen s minden erejével, lehetőségének legjavával támogatja a Magyar Nemzeti Tanács nagyváradai bizottságának az anarchia feltartóztatására irányuló munkásságát.

A nagyváradai főiskolai hallgatók.

Ezt a határozatot a Diáktanács tegnap irásban átadta a nagyváradai Nemzeti Tanácsnak. Nagy számmal vesz részt a főiskolai ifjuság a nemzetőrségben is. A Diáktanács állandó irodája a Városi Kávéház különtermében van. A Diáktanács fölkéri egy katonai szolgálatot teljesítő, mint a civil főiskolai ifjuságot, hogy minél nagyobb számban jelentse be csatlakozását a nagyjövőjű és hazafias mozgalmához.

A diákság legközelebbi gyűlése ma, vasárnap d. u. 2 órakor lesz a Városi Kávéház külön termében.

* **A hentes iparosok gyűlése.** Ipartestületünk kötelékébe tartozó hentes iparosok érdekeik védelmére, hentes ipari szakosztályt kívánnak létesíteni. Ennek alapján tehát tisztelettel felkérem városunk összes hentes iparosait, hogy folyó hó 3-án, azaz vasárnap délelőtt 10 órakor az ipartestület helyiségében a szakosztály alakuló közgyűlésén minél teljesebb számban megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel Czeglédy Jeremiás, elnök.

* **Lajos Lajosné halála.** Néhai *Lajos Lajos* volt városi főlevéltáros özvegye elhunyt. Temetése nem mint a gyásznapon jelezve van, tegnap ment végbe, hanem ma, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

* **A biharmegyei és nagyváradai újságírók beszerzési csoportja** ma délután 3 órakor az Emke különtermében ülést tart.

* **Értesítés.** A Népszövetségi „Hangya” szövetkezet igazgatósága értesíti a szövetkezet tagjait, hogy friss alma szállítmány érkezett. Es pedig Batur, arany parmin, sóvári, törökbálint. Kézzelet válogatott kgr. ja I. osztályu 4:20, II. osztályu 3:20.

* **Az első leány-építőmester gyakoronok.** *Kocsis Károly* nagyváradai őrmester leánya, *Kocsis Pirike* Budapestben belépett a *Wippler és Társ* Terézkeruti építővállalkozó cégbe gyakoronokként s 4 év múlva, ha elvégzi a tanfolyamot, építőmester lesz. Most — télen irodában dolgozik az eleven leány, de tavasszal maltert hord 3 hónapig a munkahelyen. Hajlamai vitték erre a kiváló pályára, amelyen ötvenedmagával tanul, de Nagyváradról ő az első leánygyakoronok az építőmesterségben.

* **Oktatómunkások kamarája.** Az Országos oktatómunkások szövetségének nagyváradai kamarája *Nosz Gusztáv* dr. korelnök vezetésével ülésezett a városházán. Eldadó volt: *Várady István*, akinek javaslatára elnökké *Nagy Vilmos* dr. igazgatót, alelnökké *Bertram Brunót* és *Várady Istvánt* választották meg. A Nemzeti Tanács felhívására a Kamara férfi tagjai beléptek a nemzeti őrségbe.

* **A katonák felmentését meghosszabbították.** A magyar hadügyminiszter ur 701160-4-1918. sz. a. távirati rendeletet adott ki, melynek értelmében az összes mostanában lejárt határidős felmentések és bevérségi engedélyek érvényét 1918 december 31-ig meghosszabbította. Felhivatnak tehát azok, kiknek december 31-ike előtt lejárt felmentésük, illetve bevérségi engedélyük van, hogy ezeknek megfelelő záradéklása végett f. hó 4-től kezdve a délelőtti hivatalos órák alatt a Városháza II. em. 29. sz. szobájában jelenjenek meg. Nagyvárad, 1918 november 2. *Eleméry Ferenc* katonaiügyi tanácsnok.

* **Dr Fischer Imre** az izraelita kórház főorvosa a harcterről megérkezett és rendléseit megkezdte.

* **Adakozás.** Anya és csecsemővédelmi célokra a következők adakoztak: *Oláh Ferenc* 3, *Grósz János* 3, *Major K.* 2, *Király Zsigmond* 1 koronát. Az adományokat hálásan köszöni a Kath. Növédő Egyesület elnöksége.

* **Halálozások.** *Komáromy Margit* élete 28 ik évében elhunyt. Temetése ma délután 2 órakor fog végemenni *Szent János-utca* 72. sz. gyászházban.

* **A hét gyermekes szegény anya** részére *Noszák Gyuláné* 10, *N. N.* 10 K t adományoztak.

Legújabb fűzőket legolcsóbban

Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona

gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK

megérkeztek, remekszép üvegcsillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napiárban szereltetnek

STERN VILLAMOS VÁLLALATA

Szt.-János-u. 20.

Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap délután: Szobalány.
 Vasárnap este: Hejehuja báró.
 Hétfő: Névtelen asszony.
 Kedd: Hejehuja báró.
 Szerda: Tul a nagy Krivánon.
 Csütörtök: Nebántsvirág.
 Péntek: Arany ember.
 Szombat délután: Ifjúsági előadás Tartuffe.
 Szombat este: II. József császár.

Igazságszolgáltatás.

A törvényszék ítelt. Az igazságügyi értekezletet tegnap tartották meg a városházán Nagy Mihály dr. elnöklésével. Jelenvoltak Balás Elemér dr. törvényszéki elnök, Kocsán János táblabíró, Perczel Adolf, Medvigy Gábor dr., Thury Kálmán dr., Thury Endre dr. ügyész, Somogyi Ödön dr. — Elhatározták, hogy hétfőn megkezdik a törvényszéki tárgyalásokat, nehogy az a balhit megerősödjék, hogy már nincs törvény, azért szünetelnek a tárgyalások. A bíróság ítéleteit így mondja ki: „A törvényszék következőleg ítelt”. Délután a törvényszék teljes ülése ezt Balás Elemér dr. javaslatára el is határozta.

Szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad **Takarékpénztár**
 Teleky-utca 2. sz.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: öszzehajtott ágak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

URÁNIA
 mozgó-
 színház

MA

A szerencse mostohái.

Este 7 órai kezdettel.

Szálloda- és kávéházátvétel!!

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Pannonia szállodát és kávéházat

átvettük és azt Sándor és Kohn cég alatt szakszerűen, t. vendégeink igényeinek megfelelőleg fogjuk tovább vezetni. — A szállodában tisztaság és rend, a kávéházban szolid árak mellett pontos és figyelmes kiszolgálás lesz a vezérelvünk. — Minden este meleg konyhánkból kitűnő színházi vacsorát szolgálunk fel. Szíves pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel:

Sándor Ábrahám

és Kohn Jenő

a Pannoni kávéház tulajdonosai

Fésűk

tartós, finom anyagból.

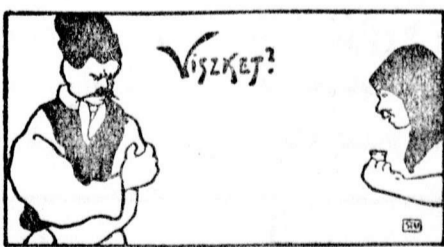
Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtók, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárak, pipere és toilette szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház

Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javítások eszközölköttek.

VISZKETEKSÉGET, sömört, rüht

a leggyorsabban elmulasztja a dr. FLESCHE-féle törvényesen védett

„Skaboform“-kenőcs.

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétetes dr. Flesch-félét kérjünk. Próbategy 4 K, nagy tegy 6 K, családi adag 15 korona.

Nagyvárad és vidéke részére főraktár:

„CSILLAG“-gyógyszertár
 Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
 Nagyváradon.

APOLLÓ
 mozgó-
 színház

MA

Regény a vadonban.

Előadások kezdete hétköznap 5, szombat, vasár- és ünnepnap délután 3 órakor.

VIGADÓ
 mozgó-
 színház

MA

A sátán lánc.

Este 7 órai kezdettel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40.—
Kávékészlet	40.—
Feketéskészlet színes tálcával	40.—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.—
Főző lábasok tűzálló	6.—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40.—
Függőlámpa csigás felszerelve	60.—
Falitűkör színes aranyozással	40.—
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem.	300.—
Ebédőkészlet színes finom minátval 100 részes, t. áskészlettel együtt	500.—

Diszműáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszműáruk, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk
 legnagyobb választékban.

Képeretkezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmű-áru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Eladó
több kisebb és nagyobb ház, szőlők és szántóföldek. Értekezni Tomajózsefnél Nilgesztelep, Hajdu-ház.

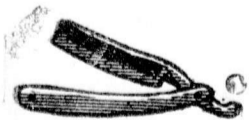
Likőr
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essenciák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-klivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Pemete
és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Tavaszi
szepiők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitesszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) koresma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradi cégnél nyerhető

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól feljebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték
feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér. Kipróbált finomabb minőség 70 fillér. Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalékos engedmény. Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Villamos berendezést legolcsóbban vállal Hagymási. Telefon 1404 és 532.

Téli karalábét és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztyűk, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyvárosházában.

Spanyolnátha járványoknál betegsorbákban *lenyő (borovicska) szobaiilat* kitűnő dezinficiáló perme-tező szer kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a ki-tűnően bevált ruhafestékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag tisztíthatja. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Fényképészeti lemezek, papírok, vegy-zetek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tyukszemirtó három nap alatt elmu-laszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemöl-csöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Ruhaszövetek, selymek, bársonyok, szőrmeujdonságok, sző-nyeg és fehérműmek legolcsóbban Czillér Imre nagyvárosházában.

HIRDETÉMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Hely-beli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldöncdíj ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szíves megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelent-kezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beret-vás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamatos 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamo-rodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-2-5 l 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Tran-silvan, Goldeck, üvegenként 30 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Külön-féle francia likörök, Gyomorerosítók, li-terenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendő.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom JANO-VICS IGNACZ bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:

a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mi-előtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára elő-készít felelősséggel

a Középkolai Előkészítő

Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gép-írás, számtan, könyvvitel, hely-es és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DON. T-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,

Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-vésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átala-kitásokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt el-készítettnek.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany, gáz- és viz-vezetékszerelő, bronz-műves, bádigos, lakat-os, műszerész és gal-vaniáló. Irógép-, ke-rékpár-, grammofon-javitó és nikkelező.

Iroda és raktár:

Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:

Szent János-u. 22. Telefon 532

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos vilá-gítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.

Szent-László-nyomda részvénytársaság Nagyvárad.